

T.C.
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve
Araştırma Merkezi

Doküman Kodu: K.AD.PR.01
Yayın Tarihi: 19.01.2024
Revizyon Tarihi:00
Revizyon No:00

ADLİ VAKA PROSEDÜRÜ

1. AMAÇ :

Merkezimize tetkik ve/veya tedavi amacı ile başvuran ya da getirilen hastaların/yaralıların adli vaka olarak kabul edilmesi gerekenleri belirlemek ve bunların adli vaka kimliği ile işlem görmelerini sağlamak. Ayrıca; adli raporların nasıl düzenleneceği, buna ilişkin formların nasıl kullanılacağını, adli hizmetlerin daha düzenli olarak yürütülmesi ve ilgili mercilere ulaştırılmak üzere hasta ile ilgili işlemlerin doğru olarak yapılması için yöntem belirlemektir.

2. KAPSAM: Merkezimize tetkik ve/veya tedavi amacı ile başvuran ya da getirilen ve adli vaka olarak kabul edilmesini gerektiren özelliklere sahip olan tüm hasta ve yaralılarla ilgili işlemleri kapsar.

3. TANIMLAR

3.1. Adli Vaka: Bir kişinin fiziksel ya da ruhsal olarak hasta diyebileceğimiz bir duruma gelmesinde başka kişi veya kişilerin kasıt, ihmâl, tedbirsizlik veya dikkatsizliğinin etken olmasıdır.

3.2. Yara: Yaşamı ve sağlığı bozan ve tehdit eden ruhsal ve bedensel bütün etkilenmelerdir.

3.3. Kanıt: Sanık yada mağdurun suçun işlenmesi esnasında kullandığı, bıraktığı, uzaklaştırdığı, değiştirdiği ya da kontamine ettiği her şeydir.

3.4. T.C.K: Türk Ceza Kanununu

3.5. Fiziksel kanıt: Kurşun, giysi, saç, iplik, tükürük, ısırma vb. izleridir.

3.6 Fiziksel olmayan kanıt: Psiko-sosyal öykü alma sırasında, intihar girişimi, şiddet, suistimal, kendine zarar verme gibi travma eğiliminin değerlendirilmesidir.

4. SORUMLULAR :

Merkezimizde çalışan hekimlerimiz başta olmak üzere tüm sağlık personellerini, güvenlik personelleri ile adli vakanın takip edildiği tüm birimler sorumludur.

5. FAALİYET AKIŞI

5.1. Merkezimize tetkik ve/veya tedavi amacı ile başvuran ya da getirilen ve adli vaka olarak kabul edilen hastanın öncelikle ilk muayene kliniğinde o günkü görevli hekim tarafından muayenesi yapılır ve ön muayene raporu ilgili hekim tarafından yazılır. Ön muayeneyi yapan hekim ihtiyaç duyduğu takdirde bölümlere konsültasyon isteyerek hastayı ilgili bölüme yönlendirir. Konsültasyon istenen klinikte o günkü sorumlu hekim tarafından muayenesi yapılır. Kati raporu istenilen durumlarda muayene olduğu ilgili bölümlerdeki üç Öğretim Üyesi tarafından "Adli Vaka" olduğu düşünülen hastaya kati raporu düzenlenecektir. Hastalarda adli vaka kabul edilebilecek durumlar aşağıda belirtilmiştir.

a) Bir başkasının kasıtlı, tedbirsiz, dikkatsiz davranışı sonucu meydana gelen tüm yaralanmalar (Örneğin; Paspasın sıkılmadan zeminin silinmesi sonucu oradan geçen bir kişinin düşerek yaralanması, sedye korkuluğunun kaldırılmaması sonucu hastanın sedyeden düşmesi vb.)

b) Kişinin bir başkası tarafından darp edilmesi (aile bireyleri dahil),

c) Kesici, kesici-delici, ezici alet yaralanmaları,

	T.C.	Doküman Kodu: K.AD.PR.01
	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Yayın Tarihi: 19.01.2024
	Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve	Revizyon Tarihi:00
	Araştırma Merkezi	Revizyon No:00
ADLİ VAKA PROSEDÜRÜ		

- d) Patlayıcı madde ve ateşli silah yaralanmaları (Molotof, av tüfeği vb.),
- e) Trafik kazaları,
- f) Düşmeler,
- g) İş kazaları,
- h) Zehirlenmeler (gıda dahil),
- i) İntoksikasyon şüphesi olan vakalar (kullanılan ilaçların doz aşımaları dahil),
- j) Yasa dışı madde kullanımı (Ekstazi, Bonzai, Eroin vb.),
- k) Öz kıyım (intihar),
- l) Yanıklar,
- m) Elektrik ve yıldırım çarpmaları,
- n) Vücuda herhangi bir yolla yabancı madde girmesi (şişe, bardak, tıg, iğne vb.),
- o) Her türlü şüpheli ölümler,
- p) İnsan hakları ihlali, işkence iddiaları,
- q) Cinsel saldırı olguları,
- r) Gözaltı ve cezaevinde meydana gelen yaralanmalar,
- s) Hayvan ısırıkları, tırmalamaları, sokmaları (kedi, köpek, arı, ayı, yılan, akrep vb.),
- t) Mekanik asfiksi olguları (Suda boğulma, ası, elle veya iple boğma),
- u) Alt ve üst soyun ihmal ve suiistimali,

5.2. Adli Vaka olduğu kanaatine varılan durumların varlığında hastanın Adli Vaka Kaydı yapıldıktan sonra; yetkili makamlara haber verilmelidir. Adli kayıta, bireye ilişkin notlar mümkün olan en kısa sürede “hastanın geliş saati, kimlik bilgileri, geliş nedenini” içerecek şekilde HBYS’ ye ve “Adli Vaka Rapor Formu” na hekim tarafından not edilmelidir. (Türk Ceza Kanunu (Madde 281) “Gerçeğin meydana çıkmasını engellemek amacıyla, bir suçun delillerini yok eden, silen, gizleyen, değiştiren veya bozan kişi, hapis cezası ile cezalandırılır. Kamu görevlisi tarafından görevi ile bağlantılı olarak işlenmesi ağırlaştırıcı sebeptir” demektedir. “Sağlık Mesleği Mensuplarının Suçu Bildirmemesi” (Madde 280) durumunda ise “Görevini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşılmasına rağmen, durumu yetkili makamlara bildirmeyen veya bu hususta gecikme gösteren sağlık mesleği mensubu cezalandırılır” ifadesi yer almaktadır.)

5.3. Adli vaka olarak sevk edilen kişi, tabip tarafından bizzat görülecek ve muayene edilecektir. Başkasının ifadesine göre rapor tanzim edilmeyecektir. Hasta ve/veya hasta yakınının bazen hatalı ifade verebileceği unutulmamalıdır.

5.4. Muayenenin diğer kişilerin göremeyeceği ve duyamayacağı bir ortamda yapılması, muayene esnasında tabip ile muayene edilen kişinin yalnız kalmaları ve muayenenin hekim-hasta ilişkileri

	T.C. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve Araştırma Merkezi	Doküman Kodu: K.AD.PR.01
		Yayın Tarihi: 19.01.2024
		Revizyon Tarihi:00
		Revizyon No:00
ADLİ VAKA PROSEDÜRÜ		

çerçevesinde gerçekleştirilmesi esastır. Gözaltı işlemi nedeniyle yapılan muayenelerde buna özellikle dikkat edilecek; diğer muayenelerde tabibin gerek görmesi halinde bir sağlık mensubu personel muayene ortamında hazır bulundurulabilecektir. Ancak; tabip kişisel güvenlik endişesi ile muayenenin kolluk görevlisi gözetiminde yapılmasını isteyebilir. Bu durumda tabibin isteği belgelendirilerek yerine getirilecektir.

5.5. Adli vakalarda, kişinin sağlık durumunun gerekliliklerine göre, kişinin hayatını ve sağlığını korumaya yönelik olarak, Cumhuriyet savcısı veya hakim kararı aranmaksızın tıbbi muayene ve tedavi amaçlı müdahaleler yapılabilir. Ancak, bu muayene ve müdahaleler sırasında, suç delillerinin kaybolmamasına özen gösterilecektir.

5.5.1. Isırık izinden ya da hastanın dili ve yanaklarından sürüntü alınacaksa, steril su ile nemlendirilmiş steril swap kullanılmalıdır. Kullanılan swapların hava ile kurumasına izin verilmemelidir. Daha sonra swaplar temiz bir zarfa yerleştirilmelidir.

5.5.2. Yaralar tanımlanmalı, tipi, alanı, büyüklüğü ve genel görüntüsüne ilişkin veriler kayıt edilmelidir. Ekimoz varlığında yeri, büyüklüğü ve rengi (menekşe, limon küfü, kırmızı, lacivert, mor) belirtilmelidir. Mümkünse lezyonların ölçekli olarak fotoğrafı çekilmeli ve hastanın dosyasında saklanmalıdır.

5.6. Adli vaka bildiriminin nöbetçi Cumhuriyet Savcılığına vakit geçirilmeden yapılması gerekmektedir. Ancak bu bildirim pratikte; hastane polisi veya güvenlik görevlisine bildirim, arkadan adli rapor yazma şeklinde yapılmaktadır.

5.7. Muayene edilmek üzere getirilen kişinin resmî evrakta belirtilen kişi olup olmadığına dikkat edilmeli; kişinin kimliği konusunda şüpheye düşülmesi halinde; durum derhal Cumhuriyet başsavcılığına bildirilmelidir. Kişinin kimliğinin kontrolünde, yasal olarak geçerli bir kimlik belgesi ibrazı esastır. Böyle bir belge ibraz edilememesi halinde, durum raporda belirtilmeli ve tıbbî kimlik bilgileri yazılmalıdır.

5.8. Muayene edilenin, tabip tarafından muayene ve yapılacak işlemler konusunda bilgilendirilmesi esastır. İlginin, buna rağmen muayene yapılmasına ve vücudundan örnek alınmasına rıza göstermemesi halinde, bu durum tutanakla tespit edilerek ilgili adlî makama bildirilecek ve gerekli tedbirlerin alınması istenecektir.

5.9. Sonradan adli vaka niteliği kazanabileceği düşünülen bazı durumlarda, hastanın muayene bulguları ve tanı, sonradan adli rapor yazılma ihtimali düşünülerek ayrıntılı olarak kaydedilmelidir.

6. Adli Rapor Düzenlenirken Dikkat edilecek Hususlar Şunlardır;

6.1. Adlî raporlar, bütünüyle muayeneyi yapan tabibin tespit ettiği objektif bulgulara, konsültasyonlar ve tetkik sonuçlarının incelenmesi ile meslekî bilgileri ışığında yapacağı değerlendirmelere dayanmalıdır ve tarafsız olmalıdır.

6.2. Adlî raporlar, kesinlikle resmi makamların istek yazısının altına yazılmamalı, ayrı bir rapor olarak düzenlenmelidir.

6.3. Raporlar el yazısı ile tanzim edilebileceği gibi bilgisayar çıktısı şeklinde de olabilir. El yazısı kullanılmışsa okunaklı olmalıdır. Özellikle sonuç kısmında anlaşılır ve sade bir dil kullanılmalıdır. Kelimeler, özellikle tıbbî terimler, kısaltma yapılmadan tam olarak yazılmalıdır.

	T.C.	Doküman Kodu: K.AD.PR.01
	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Yayın Tarihi: 19.01.2024
	Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve	Revizyon Tarihi:00
	Araştırma Merkezi	Revizyon No:00
ADLİ VAKA PROSEDÜRÜ		

6.4. Adli Rapor Formları 3 (üç) nüsha şeklinde eksiksiz olarak doldurulmalı; hasta ve/veya yakınının onamı alınmalı, olayın öyküsü, kişiye ait özgeçmiş ve fizik muayene bulguları, muayene tarihi ile saati ve varsa yapılan konsültasyon değerlendirmeleri açıkça belirtilmelidir. Raporda, saptanan bulgulara, varsa travmatik lezyonlara ve yapılmışsa tetkik sonuçlarına ayrıntılı olarak yer verilmelidir. Adli değerlendirmede “yaşamsal tehlike” kararı verildi ise, karara dayanak teşkil eden bulgular raporun sonuç kısmında mutlaka belirtilmelidir. Adli makamlar tarafından sorulan sorular muhakkak cevaplanmalıdır. Sorulmamış olmakla birlikte adli soruşturmanın boyutunu etkileyebilecek durumlar da rapora yazılmalıdır.

6.5. Muayenesi yapılan kişinin alkollü olup olmadığı dikkate alınmalı; tabipçe gerekli görülmesi, adli makamın veya kolluğun talebi halinde kişinin alkollü olup olmadığı usulünce tespit edilerek sonucuna raporda yer verilmelidir.

6.6. Raporun ilk sayfasında sağlık kuruluşunun ismi; raporun her sayfasında muayene edilen kişinin adı, soyadı ve raporu düzenleyen tabibin parafı veya imzası; raporun sonunda okunaklı olarak raporu düzenleyen tabibin adı, soyadı, diploma numarası ve imzası ile kurumun adı ve okunaklı olarak kurum mührü bulunmalıdır.

6.7. Adli kanıt niteliği taşıyan tetkik sonuçları ve grafilerin aslı, muayene edilen kişinin kendisine verilmemeli ve ilgili mevzuatta belirtilen süreyle (100 yıl) arşivde saklanmalıdır. Bu materyallerin, özellikle grafilerin üzerinde muayene edilenin adı, soyadı ve kayıt numarası silinmeyecek ve değiştirilmeyecek şekilde yer almalıdır. Adli vakanın bir başka sağlık kuruluşuna sevk edilmesi durumunda veya tetkik sonuçları ile tıbbî belgelerin düzenlenen adli raporun ekinde yer alması gerektiğinde, bu belgeler asıl belge niteliğinde değilse, örnekler “aslı gibidir” ibaresi konularak onaylanmalıdır. Muayene edilen kişinin, tetkik sonuçlarının veya çekilen grafilerin kendisine verilmesini talep etmesi halinde, asıl belgeler ve grafiler sağlık kuruluşunda korunmak kaydıyla, kişiye bu tetkik sonucu veya mümkünse grafilerin bir örneği verilmelidir.

6.8. Adli vaka bir başka sağlık kuruluşundan sevk edilerek gelmişse, gönderen kuruluşça düzenlenen geçici rapor incelenmeli; ancak, sevk edilen kurumca yapılan işlemler ve değerlendirmeler geçici rapor üzerinde değil ayrı bir rapor olarak tanzim edilmelidir.

6.9. Tespit edilen bulgular ışığında mümkünse kesin rapor düzenlenmesi yoluna gidilmelidir. Ancak, mevcut muayene ve laboratuvar bulguları kişi hakkında kesin rapor düzenlemek için yeterli değilse, ayrıntılı geçici rapor/durumu bildirir rapor düzenlenir. Düzenlenen raporlar adli rapor kayıt defterine, raporun sonuç kısmındaki değerlendirmeler yer alacak şekilde kaydedilmelidir.

6.10. Rapor sonunda raporu düzenleyen tabibin adı, soyadı, imzası ve kurum mührünün bulunmasına ve mutlaka okunaklı olmasına dikkat edilmelidir.

7. Adli Rapor Tanzimi ve Adli Makamlara İletilmesi

7.1. Adli raporlar üç nüsha olarak düzenlenecektir. Her bir nüshanın verileceği merci, vakanın Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik veya Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği kapsamında olmasına göre farklılık arz etmekte olup; muayene için getirilen kişinin hangi kapsamda olduğu sevk evrakında

	T.C.	Doküman Kodu: K.AD.PR.01
	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Yayın Tarihi: 19.01.2024
	Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve	Revizyon Tarihi:00
	Araştırma Merkezi	Revizyon No:00
ADLİ VAKA PROSEDÜRÜ		

belirtilmemişse getiren kolluk kuvvetinden sorularak öğrenilecek ve raporun dağıtımı şu şekilde yapılacaktır:

7.2. Ceza Muhakemesinde Beden Muayenesi, Genetik İncelemeler ve Fizik Kimliğin Tespiti Hakkında Yönetmelik kapsamında bir suça ilişkin olarak şüpheli veya sanık ile mağdur ve diğer kişilerin beden muayenesi, bu kişilerin vücudundan örnek alınması ve muayene sonucunda rapor tanzimi isteniyorsa, raporun bir nüshası sağlık kuruluşunda kalacak, muayene sonrasında hemen rapor tanzim edilmesi mümkün ise iki nüshası kapalı ve mühürlü zarf içerisinde ilgili hâkimliğe, mahkemeye veya Cumhuriyet başsavcılığına iletilmek üzere getiren kolluk görevlisine teslim edilecek, ileri tetkik ve benzeri nedenlerle hemen rapor tanzimi mümkün değilse raporun iki nüshası kapalı ve mühürlü bir zarf içinde sağlık kuruluşunca ilgili adli makama en kısa sürede iletilecektir.

7.3. Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği kapsamında, kolluk kuvvetlerince zor kullanılarak yakalanan veya yakalanıp gözaltına alınan kişilerin sağlık kontrolü amacıyla muayene ve rapor tanzimi istenmesi durumunda,

7.4. Yakalama veya nezarethaneye giriş durumu söz konusu ise, raporun bir nüshası sağlık kuruluşunda alıkonacak, ikinci nüshası gözaltına alınan kişiye, üçüncü nüshası ise soruşturma dosyasına eklenmek üzere ilgili kolluk görevlisine verilecektir.

7.5. Göz altı süresinin uzatılması veya yer değişikliği ya da nezarethaneden çıkış söz konusu ise, raporun bir nüshası sağlık kuruluşunda saklanacak, iki nüshası ise raporu düzenleyen sağlık kuruluşunca kapalı ve mühürlü zarf içerisinde ilgili Cumhuriyet başsavcılığına en seri şekilde gönderilecektir. Bu raporların gönderilme şekli ve sıklığı sağlık kuruluşunun iş yükü, yerleşim biriminin büyüklüğü ve ulaşım imkânları dikkate alınarak şu vasıtalarla yapılabilir: Sağlık kuruluşunca görevlendirilecek bir personel, taahhütlü posta veya APS, imkânlar varsa Elektronik İmza Kanunu uygulaması esaslarına göre elektronik ortamda.

7.6. Düzenlenen raporda hastanın kimlik bilgileri yer almalı, olayın nasıl olduğu belirtilmeli, oluşan lezyonlar ayrıntılı olarak yer almalı, fizik muayene bulgularına yer verilmeli, istenen radyolojik ve laboratuvar tetkiklerinin ve konsültasyonların sonuçlarına yer verilmelidir.

7.7. Raporun sonuç bölümünde; oluşan lezyonların basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde hafif yaralanma veya basit bir tıbbi müdahale ile giderilebilecek ölçüde yaralanma olduğu, vücutta kemik kırılmasına neden olan yaralanmanın hayati fonksiyonlara etkisinin hafif/orta/ağır derecede olduğu, hastanın yaşamsal tehlike geçirip / geçirmediği mutlaka belirtilmelidir. Yaşamsal tehlikeye karar verilirken Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 2005/143 sayılı “Adli Tabiplik Hizmetlerinin Yürütülmesinde Dikkat Edilecek Esaslar” adlı genelgesinde belirtilen yaralanma kriterlerine göre karar verilmelidir.

7.8. Raporlarda kanıtsız ifadelere yer verilmemesine dikkat edilmelidir.

7.9. Düzenlenen adli raporlar, Adli Rapor Kayıt Defterine günlük olarak kaydedilir, ve arşivlenir.

7.10. Cumhuriyet savcılığından, mahkeme başkanlığından, polis merkezlerinden, jandarma birimlerinden, ticaret mahkemelerinden, özel sigorta şirketlerinden, nüfus müdürlüğünden vb. gelen yazılara adli evrak birimi memurları tarafından gerekirse adli tıp uzman hekimine evrak tanzim

	T.C.	Doküman Kodu: K.AD.PR.01
	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	Yayın Tarihi: 19.01.2024
	Ağız ve Diş Sağlığı Eğitim, Uygulama ve	Revizyon Tarihi:00
	Araştırma Merkezi	Revizyon No:00
ADLİ VAKA PROSEDÜRÜ		

edilerek (MR, Tomografi, Röntgen vb.) yazışmaları yapılır. (10 gün içerisinde cevap vermek zorunludur.)

7.11. Adli rapora muhatap kişilere ve yakınlarına gizlilik arz eden bilgiler verilmez.

7.12. Sağlık mesleği mensuplarının suçu bildirme mecburiyeti: TCK'da (Madde 280) sağlık mesleği mensupları (tabipler, diş tabipleri, eczacı, ebe, hemşire ve sağlık hizmeti veren diğer kişiler), görevlerini yaptığı sırada bir suçun işlendiği yönünde bir belirti ile karşılaşmaları durumunda, bunu yetkili makamlara gecikmeksizin bildirmekle yükümlü kılınmıştır. Bu nedenle tabipler, adli vaka olarak değerlendirilebilecek yaralanma ve benzeri durumları, ihbaren adli makamlara bildirmek ve adli makamlarca gerekli görülürse bu Genelge hükümlerine göre işlem yapmak durumundadır.

7.13. Bilirkişi tabiplerinin mahkemeye çağırılması; CMK'ya göre (Madde 214) tabipler, muayene ettikleri ve rapor düzenledikleri adli vakalar hususunda açıklamada bulunmak üzere mahkemeye çağırılabilir. Bu durumda ilgili tabibin görüş bildirmek üzere mahkemeye gitmesine bağlı bulunduğu sağlık kuruluşunun idaresince müsaade edilecektir.

7.14. Mahkumların muayenesi: Mahkûmların sağlık muayeneleri sıklıkla adli vakaların muayenesi ile karıştırılmakta olup, mahkûmların gerek herhangi bir hastalık durumunda muayene işlemleri ve gerekse adli vaka olarak muayeneleri kendi özel mevzuat hükümlerine göre yapılacaktır.

8. İLGİLİ DOKÜMANLAR

6.1. Adli Vaka Rapor Formu

6.2. Adli Rapor Kayıt Defteri Rev. Tarihi Açıklama